

Животът и смъртта в “Предсмъртно” и “Прощално”

Публикувано от **Simonsita** на **09.03.2010**

Животът и смъртта в двете последни стихотворения на Вапцаров

Известно колко труден и драматичен е личният живот на Н.Вапцаров и колко трагична е съдбата му. По собствените му думи той, повече от всеки друг наш поет, е наясно с непреодолимата бруталност на живота, но в същото време е поетът най-страстно и последователно проповядвал “вярата в доброто и човека”. Тази сила на духа той съхранява до последния си земен миг. Часове преди разстрела продължава да твори. Прощава се с живота и близките си и прави жизнената си равностметка с две кратки стихотворения “Прощално”, посветено на съпругата му, и “Борбата е безмилостно жестока”. Прощава се с живота, за да премине в едно друго измерение – смъртта, замира сърцето на поета завинаги в последната тръпка на копнежа по онова бъдеще, което той вече е виждал.

Последното му стихотворение , наричано още “Предсмъртно”, звучи реално и мъжествено. Пред смъртта ние откриваме един угрижен, но твърд мъж. Той вече не е така мечтателен и пролетно обветрен, изпълнен с радостни надежди. Той показва, че за него поезията е преди всичко обобщение за живота , но дълбоко лично, изповедно и истинско. В цялото стихотворение кипи чувствена равносметка, всяко изречение е лирически уплътнено и емоционално подчертано. И все пак в какъв ред следват мислите? Първата е з а това, че борбата си има свои закони – безмилостни и неотстъпни. Човекът, посветил се на борбата против фашизма и станал член на подривна трупa, трябва да отговаря достойно за постъпките си пред врага. Пощада не очаква. За поета е особено важно да запази целостта на мисълта, да проследи логиката на живота. Този анализ се върши дълбоко в съзнанието на героя. Той не е предназначен за аудитория. Той е дълбоко личен и съдбовен. От стихотворението ясно личи, че той е превърнал борбата в цел и смисъл на живота си, без да очаква никакви награди, съзнавайки, че е частица от нея. Финалното двустийше изразява увереността на поета, че смъртта не го плаши, че със своето дело и изпълнен дълг той се сродява със съдбата на народа. Звучи и познатият акорд на безсмъртието на падналите за свобода. Поетът е убеден, че идеята на която служи най-съзнателно, е пряко насочена към благоденствието на народа. Това му дава право да смята, че ще надживее смъртта и ще остане в народната памет.

Другото предсмъртно стихотворение на поета -“Прощално”- също е доказателство на поета с малко думи да изрази сложни и дълбоки чувства. Още в началото прозвучава интимната драма, трагичното усещане за края на човека, за постепенното угасване на спомените, за противоречието между идеала и всекидневната действителност. Тук особено ясно се изразява силуетът на самотната личност, която има своите лични страхове, страхове като на всеки човек, при това пътуване към края. В сферата на интимното, личното, Вапцаров открива повече поводи за тревога и несигурност, повече неизвестност. В такива мигове изпъква големият поет. Поетът се отказва да коментира настроението си. Той само го загатва. Избраната баладична форма е още едно доказателство за това, че към живота ще го тегли завинаги скъп за него човек, любимата, но дори и любовта към нея не би могла да го задържи при нея и да го отклони от неговата съдба. Идва момент на раздялата и онази символична целувка на вечната обич. Тук органично се свързват любовта към живота и неизбежната смърт.

Двете последни творби на Вапцаров са своеобразна лирическа равносметка за живота под формата на вътрешен лиричен монолог. Отразяват се гласовете на душата му – богата и многозвучна. Отразяват се, за да отекнат в безкрая, в отвъдното. Това са прощални песни, песни завещания. В тях един голям български поет си взема сбогом от живота, за да се слее с вечността. С вътрешно величие и благородство.

